

////////////////////////////////////
ACTUALISATIENOTA PLANPROGRAMMA VLAAMSE RAND:
EVALUATIE EN OPSTART FASE 2

30.03.2021

////////////////////////////////////

INHOUD

1.	Landinrichting in de Vlaamse rand rond Brussel	2
1.1.	Voorgeschiedenis	3
1.2.	Goedgekeurde landinrichtingsplannen Vlaamse rand	3
1.3.	Landinrichtingsplannen Vlaamse rand in voorbereiding	5
2.	Vlaamse rand fase 2	7
2.1.	Budget	7
2.2.	Invulling van Vlaamse beleidsprioriteiten	7
2.3.	Ondersteuning partnerschappen	11

1. Landinrichting in de Vlaamse rand rond Brussel

Met landinrichting in de Vlaamse Rand wil de VLM vooral de open ruimte in de 19 randgemeenten openhouden en versterken, verharding tegengaan en waar mogelijk ontharden, ruimte geven aan water en waterinfiltratie meer kansen geven, veilige verbindingen creëren voor wandelaars en fietsers, zowel recreatief als functioneel, lokale voedselvoorziening stimuleren, parkgebieden op een natuurlijke manier (her)inrichten, natte natuur creëren, extra bos creëren, ...

1.1. Voorgeschiedenis

De landinrichtingsprojecten Openruimtenetwerk Woluweveld (ORNW) in Kraainem, Wezembeek-Oppem, Zaventem en Tervuren (goedgekeurd in 2007, als onderdeel van het planprogramma Plateau van Moorsel), Land van Teirlinck in Beersel en Linkebeek (goedgekeurd in 2010) en Molenbeek-Maalbeek in Asse (goedgekeurd in 2010) zijn de voorlopers van het landinrichtings-project Vlaamse Rand. De planvorming in die landinrichtingsprojecten is nagenoeg afgerond en de diverse landinrichtingsplannen (LIP's) zijn uitgevoerd of zijn in de laatste fase van uitvoering.

Plateau van Moorsel		
Voervallei	IP Groen-oranje stapstenen (MB 30-08-2010)	200.885,00
Voervallei	IP Voerlijnen (MB 17-06-2014, aangepast MB 18-12-2019)	241.525,00
ORNW	IP Fietslinken (MB 18-06-2009, laatst aangepast 07-10-2014)	685.481,46
ORNW	IP Kleine Maelbeek en Vuilbeek fase 1 (MB 21-12-2012, laatst aangepast 12-12-2016)	1.265.320,30
ORNW	IP Woluweveld (MB 26-04-2013, laatst aangepast MB 18-12-2019)	443.922,51
Dijleland	IP Missing Links (MB 21-08-2014)	500.250,13
Dijleland	LIP Over Voer, IJse en Dijle (in xx) - laatste LIP, nog vast te stellen	1.412.615,60
Totaal PP Plateau van Moorsel (BVR 01-06-2007, aangepast 10/12/2010, max 4.750.000 euro)		4.750.000,00

Molenbeek-Maalbeek (Asse)		
IP Molenbeek-Maalbeekvallei (MB 08-07-2014, laatst aangepast MB 01-08-2016)		831.888,15
IP Kerremanspark (MB 10-03-2016) = laatste LIP		231.935,30
Totaal (BVR 03-12-2010, max 1.090.000 euro)		1.063.823,45

Land van Teirlinck (Beersel en Linkebeek)		
IP Kapittelbeek (MB 08-07-2014, aangepast MB 21-12-2015)		418.402,72
IP Park Neerdorp (MB 05-11-2015, aangepast MB 06-12-2016)		520.139,28
LIP Molenbeekvallei, deel Beersel (MB 07-04-2017, aangepast MB 18-12-2018 en 10-12-2020)		2.739.851,08
LIP Meigemheide (2023) - laatste LIP, nog vast te stellen		31.606,92
Totaal (BVR 10-12-2010, max. 3.710.000 euro)		3.710.000,00

In het landinrichtingsproject Openruimtenetwerk Woluweveld (ORNW) zijn alle maatregelen uitgevoerd. In Molenbeek-Maalbeek zijn alle werken uitgevoerd, op nog een paar kleinere aanpassingswerken na.

In Land van Teirlinck zijn de projecten Kapittelbeek en Neerdorp volledig uitgevoerd. Molenbeekvallei zit in de fase van uitvoering en Meigemheide wordt uitgewerkt vanaf 2023.

1.2 Goedgekeurde landinrichtingsplannen Vlaamse Rand

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014 werd het planprogramma Vlaamse Rand goedgekeurd.

Uit de talrijke vragen naar de inzet van het instrument landinrichting in de Vlaamse Rand werden er 14 geselecteerd: tien ruimtelijke vragen en vier thematische vragen.

In de zoektocht naar evenwicht tussen praktische haalbaarheid en juridische beleidscontext is ervoor geopteerd om de Vlaamse Rand voor wat betreft de aanpak van de ruimtelijke vragen in te delen in drie geografische gebieden, die elk op hun beurt worden ingedeeld in een aantal planzones. Dat resulteerde in de volgende drie gebiedsgerichte inrichtingsprojecten landinrichting bestaande uit tien planzones:

- Inrichtingsproject “Rode - Dilbeek”
 - Planzone 1: Molenbeek-Kwadebeek
 - Planzone 2: Zenne en kanaal
 - Planzone 3: Zuunbeekvallei
 - Planzone 4: Neerpede
- Inrichtingsproject “Dilbeek - Grimbergen”
 - Planzone 5: Openruimteparels Dilbeek-Asse-Wemmel
 - Planzone 6: Asbeek-Steenhuffel
 - Planzone 7: Maalbeekvallei
- Inrichtingsproject “Vilvoorde - Hoeilaart”
 - Planzone 8: Woluwe-Trawool-Floordambos
 - Planzone 9: Parkenlandschap Woluwe
 - Planzone 10: IJsevallei.

Daarnaast werden vier thematische inrichtingsprojecten landinrichting ingesteld, die gebiedsdekkend over het grondgebied van de 19 gemeenten kunnen worden uitgevoerd:

- Inrichtingsproject “Uitbouwen en aantakken van zachte netwerken”
- Inrichtingsproject “Erosiebestrijding in de rand”
- Inrichtingsproject “Grote investeringsprojecten flankeren”
- Inrichtingsproject “Brussel als kans!”.

Een inrichtingsproject landinrichting wordt uitgevoerd via één of meer landinrichtingsplannen, afhankelijk van de complexiteit en de nood aan fasering. Elk landinrichtingsplan omvat een concreet uitvoeringsprogramma en financieringsplan.

In de praktijk worden de vier thematische inrichtingsprojecten geïntegreerd in de gebiedsgerichte inrichtingsprojecten en komen de volgende ingrepen in meer of mindere mate aan bod in elk van de landinrichtingsplannen:

- behoud en versterking van openruimtegebieden;

//

- behoud, aanleg en versterking van openruimtecorridors;
- groene dooradering van bedrijventerreinen, woonzones en woonuitbreidingsgebieden;
- het laten meeliften van zachte infrastructuur en landschappelijke inkleding bij grote infrastructuurwerken;
- versterking van recreatieve en functionele infrastructuur;
- ontsluiting van open ruimtes voor (lokale) recreatie;
- opheffing van barrières voor wandel- en fietsverkeer;
- invulling van ontbrekende schakels in fiets- en wandelpaden;
- aansluiting op culturele en gemeenschapsvoorzieningen;
- herwaardering van veld- en voetwegen;
- inspelen op multifunctionele invulling van recreatieterreinen met aanleg van natuurlijke zones of recreatieve paden;
- waterlopen terug ruimte geven voor waterberging;
- ingebuisde trajecten van waterlopen waar mogelijk en haalbaar openmaken;
- uitbouwen van groenbuffers met mogelijk recreatief medegebruik;
- versterken van de landbouwstructuur door kavelruil en inrichting;
- bedrijfszekerheid bieden voor de nog aanwezige, vaak jonge landbouwers;
- inzetten van beheerovereenkomsten;
- bosuitbreiding
- onthardinglokale voedselvoorziening
- erosiebestrijding
- tegengaan verdroging

Op basis van de volgende veronderstellingen en vergelijkingen werden de nodige subsidies voor de uitvoering van het planprogramma Vlaamse Rand geraamd op 37 miljoen euro.

- De regio van de Vlaamse Rand is een van de meest complexe regio's in Vlaanderen. De druk op grondverwerving en grondgebruik is er heel groot. Dat gegeven maakt grondverwerving en uitvoering van inrichtingsplannen gemiddeld duurder dan in andere regio's van Vlaanderen.
- Er zullen meer subsidies landinrichting nodig zijn voor projecten waarvan kan worden verwacht dat ook in "harde" infrastructuur of grondverwerving geïnvesteerd zal moeten worden dan voor projecten die eerder betrekking hebben op "zachte" maatregelen. In de Vlaamse Rand zal er meer dan elders in dergelijke "harde" infrastructuur moeten worden (mee)geïnvesteerd.
- Vergelijking met andere ontwerpplanprogramma's die enigszins vergelijkbaar zijn met de Vlaamse Rand, zoals Brugse Veldzone, levert een indicatie op van de grootte van de nodige financiering voor het landinrichtingsproject Vlaamse Rand.

- Fase 2 van het openruimtenetwerk Woluwebekken, dat door de in 2010 door de Vlaamse Regering besliste vermindering van de aanvankelijk voorziene middelen (landinrichtingssubsidies), niet kon worden uitgevoerd, was wel becijferd en levert een redelijke indicatie op van de financiering van dergelijke projecten. Voor die fase 2 zou een extra investering nodig geweest zijn van 10 miljoen euro aan landinrichtingssubsidies.

Gelet op de beschikbare kredieten voor landinrichting werd beslist om het planprogramma Vlaamse Rand gefaseerd worden uit te voeren en om voor een eerste fase 8,5 miljoen euro aan landinrichtingssubsidies beschikbaar te stellen.

De vrijgave van volgende schijven werd afhankelijk gemaakt van een voortgangsrapportering om de 7 à 10 jaar.

De voortgang van de diverse projecten wordt ook jaarlijks gerapporteerd aan het Coördinatieplatform Stand van de Rand, dat de samenvoeging is van het START-overlegplatform (Strategisch Actieplan voor Reconversie en Tewerkstelling) voor de regio van de luchthaven van Zaventem en het overlegplatform voor het flankerend beleid van het gewestelijk RUP Vlaams Stedelijk Gebied rond Brussel.

Tot eind 2020 heeft Vlaanderen vier landinrichtingsplannen goedgekeurd in het landinrichtingsproject Vlaamse Rand, voor een totaal geraamd subsidiebedrag van 6.408.832,16 euro (inclusief subsidies voor planvoorbereidingsstudies):

Vlaamse Rand		
Planvoorbereidingsstudies	237.440,21	Uitgevoerd of in uitvoering
LIP Molenbeekvallei, deel St-Gen-Rode (MB 07-04-2017, laatst aangepast MB 10-12-2020)	1.369.017,38	Uitvoering wordt voorbereid
LIP Hooghof (MB 07-06-2018, aangepast MB 20-12-2019)	427.059,65	In uitvoering
LIP IJsevallei (BVR 22-02-2019)	3.097.030,92	Uitvoering wordt voorbereid
LIP Oostelijke Maalbeekvallei Grimbergen (BVR 10/04/2020)	1.278.284,00	Uitvoering wordt voorbereid
Totaal	6.408.832,16	
Nog beschikbaar	2.091.167,84	

1.3 Landinrichtingsplannen Vlaamse Rand in voorbereiding

Er zijn vier landinrichtingsplannen in voorbereiding, voor een totaal geraamd subsidiebedrag van 9.960.385 euro, en er worden vier oproepen naar uitvoeringsinitiatieven voorbereid voor een totaal geraamd subsidiebedrag van 800.000 euro:

2021	Uitvoeringsinitiatieven, deel 1	200.000
2022	Uitvoeringsinitiatieven, deel 2	200.000
2023	Uitvoeringsinitiatieven, deel 3	200.000

2024	Uitvoeringsinitiatieven, deel 4	200.000
2022	LIP Woluwe-Trawool-Floordambos	2.960.385
2023	LIP Groene Noordrand	3.500.000
2024	LIP Noskoem	1.500.000
2026	LIP Zuunbeek-Vogelzangbeek	1.800.000
Totaal		10.560.385

Uitvoeringsinitiatieven (alle 19 gemeenten van de Vlaamse Rand)

Met de oproepen naar uitvoeringsinitiatieven wordt vier jaar lang ingezet op concrete realisaties van lokale besturen en lokale openruimtepartners. Prioriteit gaat naar de klemtonen die de Vlaamse Regering inzake open ruimte vooropstelt voor de Vlaamse Rand: vernatting, klimaat, lokale voedselvoorziening en extra bos. Naargelang er mogelijkheden tot cofinanciering ontstaan vanuit andere fondsen, kunnen die klemtonen meer of minder gewicht krijgen of kunnen andere Vlaamse prioriteiten worden toegevoegd aan de Uitvoeringsinitiatieven. Zo kan het LIP Uitvoeringsinitiatieven uitgroeien tot een instrument waarmee versneld kan worden ingespeeld op de vooropgestelde beleidscontext..

LIP Woluwe-Trawool-Floordambos (Vilvoorde en Machelen)

Met de vandaag voorziene budgettering overschrijdt het LIP Woluwe-Trawool-Floordambos het gefaseerde budget (8,5 miljoen euro voor Vlaamse Rand tot 2023). Het ontwerp-landinrichtingsplan is klaar en doorloopt nu de eerste procedurestappen. Vooraleer evenwel kan worden overgegaan tot de officiële openbaarheidsprocedure rond het definitieve LIP, zou er zekerheid moeten zijn over de financiering ervan. Zonder die zekerheid kan het LIP de procedure niet aanvatten.

Het landinrichtingsplan Woluwe-Trawool-Floordambos verbindt de openruimtegebieden tussen Floordambos in Steenokkerzeel en het domein Drie Fontein in Vilvoorde door nieuwe groen-blaue verbindingen te creëren en bestaande groen-blaue verbindingen te versterken. Het project zet ook in op ontharding, op een open Woluwe en Trawool, op bosuitbreiding en op groen-blaue verbindingen door bedrijventerreinen en bebouwde omgeving..

LIP Groene Noordrand (Asse, Meise, Wemmel en Grimbergen)

Het landinrichtingsplan Groene Noordrand mikt op ecologische verbindingen in en naar de vallei van de Amelvonnebeek en de Maalbeek van Asse tot Grimbergen. Het vormt de verbinding tussen de projecten Hooghof en Oostelijke Maalbeekvallei Grimbergen. Naast bosuitbreiding, groen-blaue verbindingen, fietssnelwegen, versterking van recreatieve verbindingen, voorkomen van wateroverlast en tegengaan van droogte speelt dit landinrichtingsplan ook in op de evoluties rond de herinrichting van de R0 en de A12, mikt het op ongeveer 35 ha bosuitbreiding, legt het de verbinding met Natura 2000-gebieden in het Brussels Gewest en wil het de landbouw versterken op de plateaus. Bijzondere aandacht gaat naar initiatieven voor lokale voedselvoorziening in combinatie met landschap. In dat licht wordt voor de zone Hooghof-Ronkelhof tussen Wemmel en Asse gepionierd met een voedsellandschap.

LIP Noskoem (Zaventem)

Het landinrichtingsplan Noskoem (Zaventem) mikt op de versterking van de open ruimte en de groen-blaue verbindingen tussen deelgemeente Nossegem en hoofdgemeente Zaventem. In het gebied, dat

geprangd ligt tussen de luchthaven, de bedrijventerreinen van Nossegem en de mobiliteitslijnen naar Brussel (trein, E40, Leuvensesteenweg, ...) gaat aandacht naar de zuivering van een sterk verontreinigde beek, bosuitbreiding, ecologische waterberging, ontharding en versterking van recreatieve verbindingen.

LIP Zuunbeek-Vogelenzangbeek (Sint-Pieters-Leeuw en mogelijk ook delen van Dilbeek, Beersel en Drogenbos) Het landinrichtingsplan Zuunbeek-Vogelenzangbeek mikt op de verdere aanpak van de overstromingsproblematiek in de regio door ontharding, bovenstroomse buffering van de waterlopen, doelgerichte inzet van beheersovereenkomsten, bos- en natuurverbindingen en bosuitbreiding. Ook op duurzame landbouw en lokale voedselvoorziening wordt ingezet.

2. Vlaamse rand fase 2

2.1 Budget

Totaal raming fase 2	10.560.385	
Beschikbaar saldo fase 1	2.091.168	
Vrijgave budget fase 2	8.469.217	afgerond tot 8.500.000

De tweede schijf van het goedgekeurde landinrichtingsbudget voor de Vlaamse Rand kan in principe pas worden aangesproken vanaf 2023.

Het huidige voorstel omvat de goedkeuring van een tweede schijf van 8.500.000 euro subsidies landinrichting voor de Vlaamse Rand, inzetbaar vanaf 2021.

2.2 Invulling van Vlaamse beleidsprioriteiten

De goedkeuring van een Vlaamse Rand, fase 2 maakt continuïteit van planvorming en uitvoering in de Vlaamse Rand mogelijk. Zo kan maximaal invulling worden gegeven aan de prioritaire Vlaamse beleidsprioriteiten: bosuitbreiding, boscompensatie, natte natuur, ontharding, tegengaan van verdroging, voorkomen van overstromingen en aanleg en versterking van bovenlokale functionele en zachte verbindingen. Die aspecten maken immers telkens onlosmakelijk deel uit van de integrale aanpak van landinrichting in de Vlaamse Rand, dat met zijn instrumenten sterk inspeelt op de versnelde realisatie van het Vlaams beleid. Onder meer het proefproject rond Voedsellandschappen en de oproepen naar uitvoeringsinitiatieven moeten het mogelijk maken om sneller te kunnen investeren in projecten rond ontharding, waterbeheersing en lokale voedselproductie die passen binnen de landinrichtingsplannen.

De hiernavolgende beperkte greep uit het Vlaams beleid illustreert dat landinrichting in de Vlaamse Rand sterk inspeelt op het beleid van de Vlaamse Regering. Het instrument reikt vooral voor de beleidsdomeinen omgeving, natuur, landbouw, toerisme, erfgoed, mobiliteit en Vlaamse Rand een meerwaarde aan door zijn multifunctionele, integrale, gebiedsgerichte en sectoroverstijgende werking.

Uit het Vlaams regeerakkoord 2019-2024

- *Streven naar klimaatadaptieve inrichting en gebruik van onze ruimte.*

- *Minimaliseren van risico's op watertekort en wateroverlast; klimaatadaptatie wordt een leidend principe binnen het integraal waterbeleid.*
- *Versterking van groen-blauwe netwerken.*
- *Streven naar klimaatadaptieve en circulaire landbouw en voedselketen en verdere omslag naar een duurzame en innovatieve voedselproductie en leefbare landbouw.*
- *Alle groepen in de samenleving krijgen toegang tot groen, publieke ruimte en basisvoorzieningen.*
- *We vrijwaren maximaal de open ruimte. We voorzien in de open ruimte de nodige plaats voor o.a. natuursystemen, klimaatmitigatie- en adaptatie, waterberging, landbouw, recreatie en ontspanning. We verweven dit multifunctioneel waar het kan: openruimtegebieden met multifunctioneel ingerichte en gebruikte landschappen.*
- *Landbouw benaderen we vanuit toegevoegde economische en maatschappelijke meerwaarde.*
- *Robuuste natuur-, bos- en valleigebieden vormen de ruggengraat van een ruimer, functioneel groen-blauw netwerk. We creëren zowel onder- als bovengronds meer ruimte voor water. Beek- en riviervalleien richten we in vanuit een integrale benadering, waarbij waterbeheer, klimaatbuffering, koolstofopslag en biodiversiteit centraal staan.*
- *Voor een versnelling van realisaties zetten we sterk in op een geïntegreerde, gebiedsgerichte en resultaatgerichte werking als motor voor ruimtelijke transformatie. We werken hierbij vanuit een gezamenlijke agenda, programmatie en inzet van middelen en het opzetten van brede gebiedscoalities.*
- *Geïntegreerde gebiedsontwikkeling is de motor om de ruimtelijke transformatie te realiseren, zoals een voedselsysteem, klimaatbuffering, biodiversiteit, hernieuwbare energie, ...*
- *We voorzien gebundelde financieringsmogelijkheden om mobiliteits- en omgevingsdoelstellingen gebiedsgericht, coherent en geïntegreerd te realiseren.*
- *De Vlaamse Regering wil de komende vijf jaar 20.000 bijkomende ha natuur en 10.000 hectare bijkomend bos aanleggen. We doen dit alles maximaal vanuit een integrale gebiedsgerichte aanpak, in overleg, en gefaciliteerd door inrichtingsprojecten, strategische projecten en gebiedscoalities.*
- *We realiseren een functioneel en samenhangend netwerk van groen-blauwe infrastructuur door o.a. verbindingen aan te leggen tussen natuurkernen met oog voor de ruimtelijke bestemming, door het verweven van natuur met andere functies, door actief werk te maken van een basisnatuurkwaliteit, en door de aanleg van stedelijk en randstedelijk groen. We streven maximaal naar co-voordelen op vlak van leefbaarheid, welzijn, gezondheid, recreatie, milderen klimaatimpact, waterbeheer, luchtkwaliteit, voedselproductie, energie en landschapskwaliteit.*
- *Als onderdeel van een Vlaams actieprogramma ontsnippering, werken we de belangrijkste infrastructuurknelpunten weg door de aanleg van ecoducten of ecotunnels. Daarnaast realiseren we prioritaire permanente verbindingen op landschapsniveau. Hiermee geven we vanuit Vlaanderen ook de groen-blauwe dooradering in de verstedelijkte omgeving mee vorm.*
- *Waar mogelijk, wordt het netwerk van buurtwegen, fietspaden, lokale wegen, gewestwegen, spoorwegen, waterlopen, ... ecologisch opgewaarderd door aangepaste inrichting en beheer van bermen, taluds en oeverzones.*
- *Landbouwgebieden dragen structureel bij tot een betere omgevingskwaliteit (water, bodem, biodiversiteit, landschap) en het leveren van ecosysteemdiensten. We zetten resoluut in op het versterken van tijdelijke en permanente ecologische infrastructuur in de vorm van fijnmazige groen-blauwe aders, oeverzones, bufferstroken en kleine landschapselementen.*
- *In de bebouwde omgeving zorgen we voor voldoende groen, met oog op verkoeling, waterinfiltratie, luchtkwaliteit, rust en ontspanning.*

- *We pakken de sterke achteruitgang van de (wilde) bijen, bestuivers en andere insecten aan via een actieprogramma gericht op tuinen, publiek groen en landbouwgebied.*
- *In overleg met jeugdorganisaties, beheerders, sport- en toerisme-organisaties, zetten we verder in op nabije en toegankelijke natuur, binnen de draagkracht van de gebieden.*
- *We stemmen het mestbeleid, het erosiebeleid en het nieuwe landbouwbeleid maximaal af op de stroomgebiedbeheerplannen.*
- *We willen een miljoen extra bomen in de provincie Vlaams-Brabant. Binnen het beleidsdomein Omgeving stellen we voor de Vlaamse Rand een regiobeheerder aan die de ontbrekende groenschakels actief opspoorst en de tekorten gefaseerd aanvult, zodat de Rand rond Brussel een groener geheel wordt. We concentreren ons in de eerste plaats op de aankoop van gronden die bebost worden met nieuwe bomen, gebruikmakend van het bestaande ruimtelijk instrumentarium.*
- *De Vlaamse Regering zal investeren in een netto toename aan natuur met hoge kwaliteit, overal en dicht bij iedereen. De komende vijf jaar willen we 20.000 bijkomende ha natuur onder effectief natuurbeheer brengen. Uiterlijk tegen 2030 leggen we 10.000 hectare bijkomend bos aan, waarvan minstens 4.000 hectare deze regeerperiode.*

Uit de Vlaamse Klimaatstrategie 2050

- *Ook vernieuwde verdienmodellen worden ingezet om de klimaat- (en bredere milieu)impact van de landbouwsector te verminderen. Dat komt niet alleen het milieu en het klimaat, maar ook de economische weerbaarheid van de sector ten goede. We verschuiven de focus van volumeproductie naar een duurzaam verdienmodel. Via een sterkere inzet van duurzame landbouwpraktijken levert de landbouwsector naast voedselvoorziening ook verscheidene (ecosysteem)diensten aan de maatschappij, zoals waterbuffering en -infiltratie, biodiversiteit, koolstofopslag, ...*
- *Tegen 2050 hebben we de Europese instandhoudingsdoelstellingen gerealiseerd, en zorgen we voor de implementatie van de Vlaamse natuurdoelstellingen en beleidsmaatregelen (bv. Vlaams Ecologisch Netwerk en het Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk). Naast het zuivere biodiversiteitsbeleid worden er hierbij ook een waaier aan ecosystemendiensten nagestreefd zoals ontspanning en recreatie (bv. speelgroen), welzijn en gezondheid (stadsrandbossen), waterretentie en -infiltratie (bv. de sponswerking van wetlands), koolstofopslag (bv. klimaatbossen), biomassa-productie,...*
- *Eén van de belangrijkste uitdagingen is het verwachte verhoogde risico op overstromingen enerzijds, en lange periodes van droogte anderzijds. Om ons te wapenen tegen dit risico is het van uiterst belang om de robuuste open ruimte in Vlaanderen te vrijwaren, en op termijn waar mogelijk zelfs terug uit te breiden. Open, onverharde ruimte verhoogt de waterinfiltratie en retentiecapaciteit van het Vlaamse landschap, en treedt op die manier op als klimaatbuffer: tijdens periodes van intense neerslag kan het water doorsijpelen in de bodem en zo de grondwaterreserves aanvullen, die dan aangeboord kunnen worden tijdens langere periodes van droogte.*
- *We zetten in op ontharding met het oog op infiltratie (ook binnen het bestaand ruimtebeslag), het vrijwaren en vrijmaken van ruimte voor water (bv. door meer bewegingsruimte te voorzien voor rivieren en beekvalleien, ruimte vrij te maken voor bufferbekkens, etc. ...) én het verhogen van de weerstand en veerkracht van water- en bodemsystemen. Binnen de strategische visie BRV hebben we daarvoor duidelijke langetermijnstreefdoelen. Terugdringen van het netto bijkomend ruimtebeslag van 6,4 ha vandaag naar 3 ha in 2025 en 0 ha in 2040. Terugdringen van de verharding met 1/5 in open*

ruimtegebieden tegen 2040 en inzetten op minstens geen toename meer van verharding binnen ruimtebeslag.

- Zo kan de open ruimte de samenleving noodzakelijke grondstoffen, veerkracht en ecosysteemdiensten zoals klimaatregulering blijven leveren. Dat vraagt grotere en beter aaneengesloten multifunctionele en robuuste openruimtegebieden met onder meer structuurbepalende functies voor landbouw, landschap, natuur en bos .*
- We geven rivier- en beekvalleien meer bewegingsruimte en maken herstelbeheer op valleiveau mogelijk. Dit zorgt voor stabielere grondwaterstanden, grotere waterzuivering, langere retentietijd en het kan ook opnieuw leiden tot actieve veenvorming, en dus tot de verhoging van de bodemkoolstofconcentraties. Ongewenste activiteiten in deze valleigebieden schroeven we terug.*
- Een aangepaste inrichting van de ruimte kan schokken zoals overstromingen en periodes van droogte of hitte opvangen. De voorkeur gaat naar investeringen in groen-blauwe infrastructuur die inspelen op de maatschappelijke behoefte aan een groene en gezonde leefomgeving.*
- Om de risico's op waterschaarste en -overlast zo veel mogelijk te beperken, passen we de principes van de meerlaagse waterveiligheid toe. We zetten zowel in op het beschermen tegen kritieke overstromingen (protectie), op de voorkoming van schade door overstromingen (preventie), als op de voorspelling en waarschuwing voor overstromingen (paraatheid). Daarnaast zetten we in op protectieve, preventieve en paraatheidsverhogende maatregelen die de watervraag en het wateraanbod in evenwicht houden, ...*
- Robuuste en effectieve groen-blauwe netwerken zijn voordelig voor de instandhouding van de biodiversiteit. Ze komen niet alleen in de open ruimte ten goede, maar hebben ook in de dynamische en bebouwde ruimte grote voordelen. Hiertoe zal het groen-blauwe netwerk voldoende grote en kwaliteitsvolle natuurlijke en halfnatuurlijke gebieden en andere landschapselementen omvatten, met daartussen de nodige robuuste verbindingen.*
- De kwaliteiten van de verschillende onderdelen van de groen-blauwe netwerken zijn zeer divers: verkoeling, waterberging, luchtzuivering, recreatie, landschapsbeleving,..., en uitermate geschikt om de verwachte effecten van de klimaatverandering op onze maatschappij te milderen (natuurgebaseerde oplossing of nature based solution). Die intrinsieke kwaliteiten zetten we gericht in om de impact van de klimaatverandering te temperen. Het fysisch systeem en het landschap zijn structurend voor de aard, de grootte en de vormgeving van de wijzigingen in het ruimtegebruik.*
- Klimaatverandering zet anderzijds het vermogen van de ruimte om haar maatschappelijke rol te vervullen en ecosysteemdiensten te leveren onder druk. Om ook tijdens of na schokken of verstoringen goed te blijven functioneren en veranderingen op te vangen zonder dat de maatschappelijke kosten te hoog oplopen, zullen we inzetten op een robuuste ruimte, ondersteund door groen-blauwe netwerken. De strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen vertaalt dit als een samenhangend en functioneel netwerk van multifunctioneel ingerichte robuuste openruimtegebieden met rivier- en beeksystemen en plaats voor aaneengesloten natuur-, bos- en landbouwgebieden. De netwerken dringen vanuit de open ruimte door tot diep in de bebouwde omgeving (stedelijk groen in de vorm van parken, tuinen, groendaken, ...) en leggen zo (ecologische) verbindingen doorheen en tussen stad en open ruimte.*
- Onze landbouwsector is in het bijzonder kwetsbaar voor de negatieve gevolgen van klimaatverandering. We nemen daarom de nodige maatregelen om de weerbaarheid van onze landbouwsector hiertegen te verhogen. Om een hoogproductieve land- en tuinbouw te verzekeren zetten we in op een efficiënte inrichting van de open ruimte. Tegen 2050 ontharden we met 1/5 Dat*

Bij de opmaak van de verschillende landinrichtingsplannen blijft er ook voortdurende afstemming met de andere lopende projecten in de Vlaamse Rand. Als daar zijn: Buda+, Brabantse Wouden, initiatieven en plannen van De Werkvennootschap, de strategische projecten in de Vlaamse Rand, lopende externe studies, afstemming met provincie, regionale landschappen, ...

Binnen landinrichting worden bovendien verschillende budgetstromen efficiënt en effectief op elkaar afgestemd, waardoor een multiplicatoreffect ontstaat en versneld kan worden ingespeeld op boscompensatie, bosuitbreiding, tegengaan van verdroging, tegengaan van wateroverlast, erosiebestrijding en andere actuele en acute klimaatmaatregelen.

